

Služební poměr státních zaměstnanců

...jako příklad možné koncepce veřejné služby

Mgr. Veronika Helferová

Právní úprava

- **Zákon č. 234/2014 Sb. o státní službě**
- Speciální právní předpis, který **komplexně** přebírá úpravu zaměstnávání státních zaměstnanců vykonávajících státní službu doposud obecně řešenou zákoníkem práce.
- Účinný od 1. 1. 2015

Působnost zákona o státní službě

- Zákon se vztahuje na státní zaměstnance, kteří ve správních úřadech vykonávají státní správu § 1 odst. 1 písm. a)

- **Otázky**

Dopadá tedy právní úprava zákona o státní službě na:

- referenta pracujícího na oddělení matriky magistrátu města Brna?
- Uklizečku pracující na Okresní správě sociálního zabezpečení v Pardubicích?
- Zaměstnance Katastrálního úřadu rozhodující o povolení vkladu do katastru?

Působnost zákona o státní službě

- **Nevztahuje** se na zaměstnance správních úřadů, kteří vykonávají pomocné, servisní nebo manuální práce a zaměstnance, kteří tyto zaměstnance řídí.
- **Nevztahuje** se na zaměstnance územně samosprávných celků.
- Rovněž jsou z působnosti zákona **vyčleněni** vedoucí funkcionáři a případně i členové těchto státních institucí: Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, Rady Českého telekomunikačního úřadu, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Energetického regulačního úřadu, Úřadu pro ochranu osobních údajů, Českého statistického úřadu a Ústavu pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod (§ 2)

Zákon o státní službě upravuje

- právní poměry státních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu
- organizační věci státní služby
- služební vztahy státních zaměstnanců
- odměňování státních zaměstnanců
- řízení ve věcech služebního poměru

Služební poměr

- Jedním z nejdůležitějších institutů zákona o státní službě je tedy služební poměr. Služební poměr stanoví základní pravidla právních vztahů (práv a povinností) mezi státními zaměstnanci a Českou republikou reprezentovanou příslušným služebním orgánem. Ve služebním poměru jsou zohledněna specifika postavení státních zaměstnanců oproti zaměstnancům v běžném pracovněprávním vztahu, na něž se vztahuje zákoník práce.
- **Otázka**
Jaké předpoklady je třeba vždy splňovat pro přijetí do služebního poměru?

Předpoklady pro přijetí do služebního poměru

- § 25 odst. 1 **Žadatel o přijetí do služebního poměru musí**
 - a) být státním občanem České republiky, občanem jiného členského státu Evropské unie nebo občanem státu, který je smluvním státem Dohody o Evropském hospodářském prostoru,
 - b) dosáhnout věku 18 let,
 - c) být plně svéprávný,
 - d) být bezúhonný,
 - e) dosáhnout vzdělání stanoveného tímto zákonem a
 - f) mít potřebnou zdravotní způsobilost.
- § 22 **Do služebního poměru lze přijmout pouze osobu**, u které lze předpokládat, že bude ve službě dodržovat demokratické zásady ústavního pořádku České republiky a řádně vykonávat službu.

Vznik služebního poměru

- § 31 – služební poměr vzniká ke dni, který je uveden v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru. Dále musí být rozhodnuto o zařazení státního zaměstnance na služební místo nebo jeho jmenování na služební místo představeného.

- **Otázky**

Co musí rozhodnutí o přijetí do služebního poměru předcházet?

A co musí následně v den přijetí do služby státní zaměstnanec vykonat?

Co dále musí státní zaměstnanec dále vykonat?

Výběrové řízení

- §§ 27 a 28 – Skládá se vždy z pohovoru, který může být doplněn písemnou zkouškou. Tříčlenná výběrová komise vybere tři vhodnější uchazeče. Služební orgán z nich vybere v dohodě s bezprostředně nadřízeným představeným jednoho úspěšného žadatele.

Slib

- § 32 - Státní zaměstnanec skládá služební slib v den nástupu do služby. Bylo-li složení služebního slibu odmítnuto nebo byl-li složen služební slib s výhradou, služební poměr se považuje od počátku za neexistující.

Úřednická zkouška

- § 35 a násl. - Státní zaměstnanec je povinen úspěšně vykonat úřednickou zkoušku.

Obecná část úřednické zkoušky se koná písemně. Je shodná pro všechny státní zaměstnance a její provedení zabezpečuje Ministerstvo vnitra.

Zvláštní část úřednické zkoušky se koná po úspěšném vykonání její obecné části, a to ústně před zkušební komisí. Zahrnuje odborné předpoklady pro dané místo. Její konání zabezpečuje správní úřad ve spolupráci se služebním úřadem.

Jestliže státní zaměstnanec úřednickou zkoušku nevykonal úspěšně, umožní mu služební orgán její opakování na základě jeho písemné žádosti. Úřednickou zkoušku lze opakovat jen jednou.

Otázky

Co se stane v případě, že 2 po sobě jdoucí služební hodnocení státního zaměstnance obsahují závěr o tom, že ve službě dosahoval nevyhovující výsledky?

A v případě, že byl státní zaměstnanec pravomocně odsouzen za trestný čin vraždy?

Skončení služebního poměru

- § 71 a násl.
 - Rozhodnutím služebního orgánu
 - Na základě žádosti státního zaměstnance
 - Ze zákona
- **Služební hodnocení § 155 a násl.**

Otázky

Co by mělo následovat v případě, že státní zaměstnanec přijme v souvislosti s výkonem své služby (například jako poděkování za vstřícné a rychlé vyřízení vkladu do katastru nemovitostí) jako dar osobní automobil v hodnotě 250 000,-?

A co se stane v případě, že v dané situaci bude darem květina v hodnotě 250,-?

Kárná odpovědnost

- **Povinnosti státních zaměstnanců § 77**
- **Kárná odpovědnost § 87 a násl.**

Zaviněné porušení služební kázně je kárným proviněním. Za kárné provinění lze uložit státnímu zaměstnanci kárné opatření, a to písemnou důtku, snížení platu až o 15 % na dobu až 3 kalendářních měsíců, odvolání ze služebního místa představeného, nebo propuštění ze služebního poměru. Kárnou pravomoc vykonávají kárné komise prvního stupně a kárné komise druhého stupně.